

Lebka

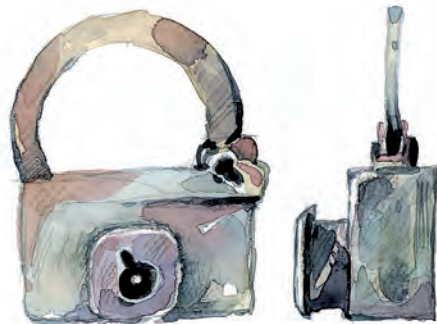
s dvoma zámkami

PETER KARPINSKÝ

ILUSTROVAL JURAJ MARTÍŠKA

„Je pokolenie, čo má zuby ako meče
a čeľuste sťa nože,
aby pohltilo ponížených zo zeme
a biednych spomedzi ľudí.“
Kniha prísloví 30,14

Je pokolenie, čo má zuby ako meče a čeluste sťa nože

To... to čo malo znamenať? Čo to bolo?" Michal sa prekvapene díval na svoje ruky. Jasne cítil, že s Niou prudko narazili do steny, ale nič nemal zlomené, nikde žiadne modriny, ani len omietka na šatách. Aj stena bola ako nedotknutá.

Ten náraz však musel byť silný. Určite z neho dostal otras mozgu, veď ako inak by sa dalo vysvetliť to, čo videl. Dvaja kopáči. Mamutie kosti. Doktor z Pešti. Farár s čudným menom. Kmeť? Takže kmeť nie je len múdry stavec a názov múzea?

„Čo sa stalo?“ opýtal sa ešte raz, keď sa mu nohy prestali chvieť.

„Zdalo sa mi, že neveríš. Tak som ťa vzala na miesto, kde sa tie mamutie kosti našli,“ vysvetlila mu Nia.

„Ale ako?“

„To by bolo na dlhé vysvetľovanie.“

„Tak to nejako skrát!“

„Mal si niekedy chuť, keď si držal v ruke fotografiu krajiny alebo mesta,“ začala vysvetľovať Nia, „vedieť, čo sa na obrázku skrýva za stromom alebo v kríkoch? Darmo ho však nakláňaš a otáčaš, nikdy sa ti nepodarí vi-

dieť, čo je napríklad za rohom odfotografovaného domu. Ale ja to dokážem.“

„Ako?“ zopakoval Michal, akoby si nevedel vymyslieť originálnejšiu otázku.

„Tu v múzeu je všetko možné,“ odbila ho netrpezlivo. „Radšej by sme sa mali sústrediť na tú čeľusť so zámkami.“

Opäť tá čeľusť?! Michal tajne dúfal, že Niu fixná idea o ukradnutej čeľusti po údere hlavou do steny opustí, že sa konečne upokojí, aby sa s ňou dalo normálne rozprávať.

Popravde, už dávno oľutoval, že opustil svoju triedu a nechal sa zlákať jej úsmevom. Teraz sa mohol tak ako ostatní prechádzať po jednotlivých miestnostiach múzea, tváriť sa, že ho vystavené exponáty zaujímajú, počúvať hudbu a dúfať, že sa do školy už nestihnú vrátiť na hodinu matematiky.

Ale nie, on sa nechá zväbiť čudne vyzeraujúcim dievčaťom.

Vlastne, vôbec nevyzerá čudne, skôr ako anjel v tých dlhých bielych šatách...

To je jedno! Masoví vrahovia na prvý pohľad nikdy nevyzerajú nebezpečne. Azda videl ešte málo hororov? Už by mal vedieť, ako sa to skončí! V každom krváku je to podobné. Skupina študentov chce stráviť víkend na chate v odľahlej pustine a odrazu sa začnú strácať. Na konci filmu zostanú poslední dvaja a vtedy sa ukáže, že ten, ktorého počas celého filmu nikto nepodozrieval, je vrah.

Tiež mu mohlo napadnúť, že také pekné dievča naňho v múzeu nebude mávať len tak. Možno by bolo lepšie, keby to bol iba Markov vtip a nie krutá, bláznivá pravda.

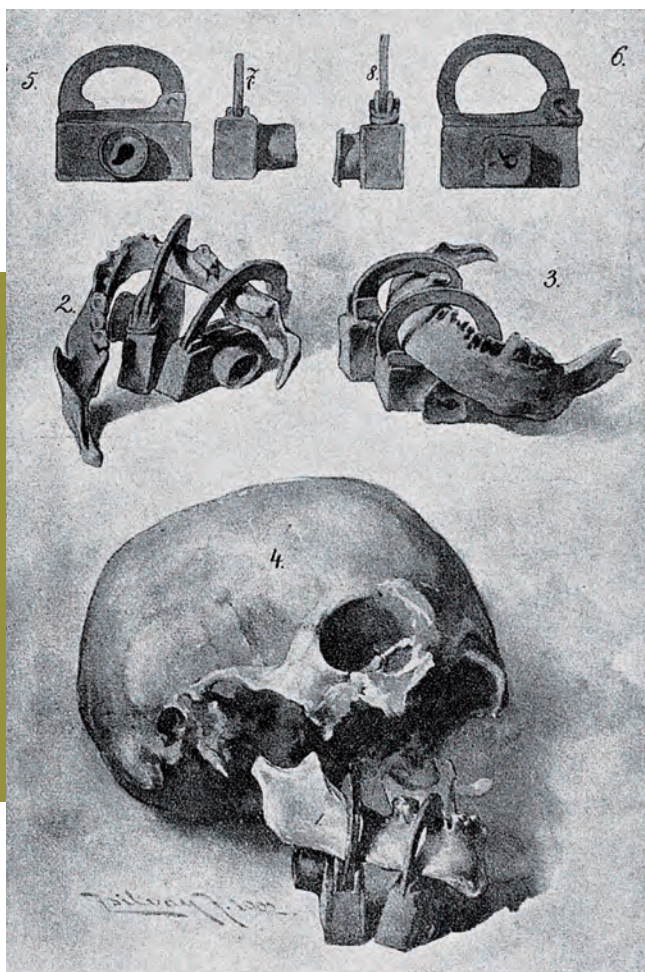
V hororoch sa mu vždy zdalo neuveriteľné, ak sa niekto úplne sám vybral kamsi do pivnice alebo do lesa. Vrazil si, že takú hlúposť môže človek urobiť len v americkom filme, a presne to isté teraz urobil aj on. Zostal uprostred vstupnej haly múzea sám s týmto zvláštnym dievčaťom.

Možno by mal začať volať o pomoc. Obetiam v strašidelných filmoch to síce nikdy nepomohlo, ale nemá čo stratiť.

„PO...“ nadýchol sa.

„Asi by som ti mala najprv vysvetliť, čo je tá čeľusť vlastne zač,“ ozvala sa Nia. Potom natiahla ruku a ponorila ju do steny.

„... moc“ zašepkal Michal, ktorý si naivne myslel, že ho v tejto situácii už nedokáže nič prekvapiť. Ten úder o stenu musel byť poriadne silný, keď má ešte stále halucinácie.

*Časopis Český lid - Spodnia čelusť človečia
s dvoma zámkami. Fotograf A. Baker, maľoval J.
Zsitvay.*

Matica slovenská,
Turčiansky sv. Martin
1873

Priatel'ia, bratia, napadlo mi,
čo ďalšie by sme mohli urobiť
v prospech národa slovenského.

Som rád, carissime Andrej,
že stále prichádzate
s novými nápadi. Čujme teda.

Pán predseda, milí bratia, iste viete,
že som nedávno navštívil svetovú
výstavu vo Viedni.
Tam mi napadlo: Nemohli by mať
aj Slováci múzeum, kde by vystavovali
svoje poklady?

Otec Kmeť,
ak som dobre pochopil,
navrhujete, aby pri
Matici vzniklo
múzeum?

A odkiaľ by sme
doň nabrali
exponáty?

Presne tak!

Čosi by darovali ľudia a čosi by sme mohli kúpiť,
hoc by som aj zo svojho prispel.
Už mám sľúbené, že by nám Viedenské múzeum
odpredalo duplikáty za dobrú cenu.

Nuž, stálo by to
za zváženie...

Turčiansky sv. Martin 1875

Som rád, že predsedníctvo súhlasilo s mojim nápadom Matičného múzea. Naše zbierky budú ľud slovenský povzbudzovať k národnej zvedavosti a dychtivosti po neznámých veciach...

Páni bratia, zle je! Maticu nám zatvárajú!!! Splnili to, čím sa vyhrážali.

... z dôvodu, že spolok konal i činnosť politickú, že zanedbal svoju úlohu, teda pozdviženie slovenskej literatúry a krásneho umenia, ba že svoju literárnu činnosť v protivlasteneckom smere konal, ba že majetok spolkový neporiadne a nedbanlivo spravoval...

... je spolok nariadením ministra Kolomana Tisza rozpustený!

Čo teraz budeme robiť?!

Nadišiel smutný čas. Pustý, dlhý, prísny pôst uložený nám je. Kým trvalo leto naše, učili sme sa, vyučujúc druhých. Teraz nemožno nám pracovať takto. Učme teda samých seba. Študujme!

✓ Skupina dievčat a žien poniže fary Andreja Kmeťa

Mamut z Beše v expozícii Slovenského národného múzea